

der måtte komme fra fremtidige undersøgelseskommissioner.

Disse forhold har medført, at der ikke på en tilstrækkelig afklaret baggrund kan træffes beslutninger i Folketinget med et sådant bredt flertal, at loven vil stå stærkt og uomtvistet i år fremover. Da dette har været en del af det politiske ønske forud for igangsætningen af arbejdet, synes det naturligt at søge en yderligere afklaring på disse områder. Udvalget har derfor besluttet at afgive denne beretning som en foreløbig status for udvalgets arbejde.

Om offentlighedsspørgsmålet (punkt 1)

Udvalget har i anledning af drøftelsen af offentlighedsspørgsmålet besluttet at høre en række myndigheder, foreninger, organisationer og enkeltpersoner om deres syn på en ordning, hvor der er hel eller delvis offentlighed i kommissionen (bilag 2).

Om området for undersøgelser (punkt 2)

Udvalget har i anledning af ønsket om at inddrage bl.a. statslige selskaber under området for undersøgelseskommissioners virke rettet henvendelse til justitsministeren (bilag 3) om nedsættelse af et ekspertudvalg til at vurdere en række spørgsmål knyttet til inddragelsen af bl.a. de statslige selskaber. I henvendelsen opfordres justitsministeren endvidere til at forberede lovforslag, der tager sigte på at gennemføre de nødvendige konsekvenser for anden lovgivning.

Om lovens virkning på Færøerne og i Grønland (punkt 3)

I denne anledning har udvalget rettet en anden henvendelse til justitsministeren (bilag 4) med henblik på at skabe grundlaget for en afklaring allerede i lovtæksten om, hvorvidt loven bør gælde for Færøerne og Grønland. Justitsministeriet er i den forbindelse anmodet om at forelægge spørgsmålet for hjemmestyremyndighederne på Færøerne og i Grønland.

Om Folketingets opfølgning af beretninger (punkt 4)

Parlamentarisk opfølgning

Med en vedtagelse af en lovgivning om undersøgelseskommissioner vil der skabes et retligt instrument, som fremover kan anvendes, når hændelsesforløbet i konkrete sager af rege-

ringen eller Folketinget ønskes belyst med henblik på efterfølgende ansvarsvurdering.

Det er imidlertid vigtigt, at der også i Folketinget etableres en fast procedure, som sikrer, at beretninger fra undersøgelseskommissioner kan få en korrekt og grundig behandling med det sigte at vurdere et eventuelt ministeransvar. Eventuelt embedsmandsansvar vil som hidtil alene være et anliggende for regeringens bedømmelse.

Udvalget for Forretningsordenen har flere gange i de senere år drøftet forslag om, at der i Folketinget nedsættes et permanent udvalg til behandling af og opfølgning på undersøgelseskommissioners beretninger. Der har hidtil været fulgt en uensartet procedure i Folketinget.

Der er således ikke i Folketinget sket en systematisk opfølgning på undersøgelsesorganers beretninger i form af forespørgsel, redegørelse eller udvalgsberetning. Beretninger fra kommissionsdomstolen vedrørende den såkaldte Aaberg-sag (1989-90), kommissionsdomstolen vedrørende landbrugsfondene (1990-91) og kommissionsdomstolen vedrørende køb dansk-klausulen 1990-91 gav alene anledning til udvalgs spørgsmål - ofte fra flere udvalg i samme sag. Det samme var tilfældet efter dommerundersøgelsen vedrørende Kryolitselskabet Øresund A/S (1987), og dommerundersøgelsen vedrørende donorblod (1987-88).

Udvalget for Forretningsordenen finder, at det er af afgørende betydning, at der i Folketinget sikres en ensartet og grundig behandling af alle beretninger fra undersøgelseskommissioner vedrørende ministres forhold. Dette hænger også sammen med lovforslagets § 4, hvorefter undersøgelseskommissioner aldrig kan tillægges dømmende myndighed eller få til opgave at foretage retlige vurderinger vedrørende en ministers embedsførelse. Kommissionens opgave er således at tilvejebringe og fremlægge materiale, som skal danne grundlag for andre myndigheders afgørelse af, om sagen bør fremmes til ansvarsafgørelse, det vil for Folketingets vedkommende sige afgørelse om politisk ansvar eller rigsretstiltale mod en minister. Også dette stiller store krav til Folketingets behandling af sagerne. Disse vil jævnligt være så politisk og juridisk komplicerede, at de tilsiger en grundig og nuanceret parlamentarisk vurdering, som derfor ikke bør give anledning til forhastede reaktioner.